

---

publicava dins la col·lecció juvenil «Ala Delta» *Veles corsàries*, un apassionant recorregut per un món de mercaders, pirates, corsaris i captius en el Mediterrani del segle XVI.

Al propi temps, també encetaria una columna setmanal a El 9 Nou, a part d'espòradiques col·laboracions a El Punt. En aquesta faceta se'ns mostra sovint com un agut observador de la realitat quotidiana, filtrada en uns articles plens de lucidesa.

La indiscutible categoria de la bona ploma de Palomeras queda, doncs, ratificada i bategant. Ben segur que, des del seu benfer, ens continuarà sorprenent i seduïnt amb noves i engrescadores propostes literàries.

Florenci Crivillé i Estragués

GONÇAL CUTRINA I SORINAS: *Ripoll, entre dos rius*. Ripoll.

Ajuntament de Ripoll. Edicions Municipals. Col·lecció Història - Núm. 1. 1989

El destí ha volgut que Ripoll sigui conegut arreu amb el títol de «Bressol de Catalunya». «Ripoll, entre dos rius», ultra la precisió excursionística del lema, denota en primer lloc la voluntat de fer intrahistòria de la vida ripollesa i, en segon lloc, d'ingressar en els corrents de la historiografia local catalana, molt més centrada en els events de la vida quotidiana, la distribució dels carrers, els mercats, etc., que en les glòries d'un passat èpic. Això no obstant Cutrina no oblida que Ripoll és entre, no només dos rius, sinó també entre dues realitats de vegades oposades: entre l'abat i el poble, entre el Monestir i Sant Pere, entre el Municipi de Ripoll i el Municipi de la Parròquia de Ripoll, i també –sense voluntat d'encloure-hi l'anterior d'una manera mecànica– entre ser «Bressol de Catalunya» i ser.

En aquest sentit té plenament raó de ser la primera part (pàgs. 15-54) de repàs de la prehistòria i de la història que converteixen un primer «Ripoll, entre dos rius» en un «Ripoll, bressol de Catalunya». Amb la diferència, però, que la

---

importància donada a aquesta part és la que es desprèn del seu valor de coordinada espacial i temporal per situar el Ripoll ignot de les parts següents. Això no obstant, Cutrina no es limita a fer una síntesi ràpida i acrítica de les fonts sobre el passat ripollès. Sempre que és possible, ofereix alguna o altra nota que complementi o matisi algunes idees. Per exemple, el recurs a la toponímia, que tan bé coneix Cutrina, per argumentar a favor d'un poblament molt reclutat de la comarca (pàg. 23). En canvi, en tot el relatiu al món visigòtic, la dominació musulmana i els inicis del monestir, Cutrina sembla presoner d'una bibliografia excessivament romàntica i nebulosa. No hem entès, per enigmàtica, la frase «Les successives reedificacions poden haver modificat l'aspecte del cenobi, però l'esperit del poble que començà a prendre consciència de la seva personalitat, encara persisteix» (pàg. 30).

El que no entenem gaire és la vinculació d'un «esperit encara persistent del poble», a la vida monàstica del segle IX. Entenem, però, el retrat admiratiu de l'abat Oliba, pesada herència de la historiografia romàntica. Evidentment no és funció de llibres com el de Cutrina desmitificar esdeveniments i personalitats patèries. Tenim la historiografia que tenim. I, en aquest sentit, el llibre de Cutrina se'n ressent, almenys pel que fa a aquesta primera part.

Però no jutjarem el llibre per la part més minsa de pàgines i contingut, sinó per la segona i tercera part, elaborades a partir del treball personal de Cutrina. Voldríem destacar i recomanar la lectura, sobretot de la tercera part, tant pel seu interès com per la seva claredat expositiva. La història del municipi, la lluita d'aquest contra el règim senyorial de l'abat, la difícil aplicació del Decret de Nova Planta (pàgs. 287-295) són punts molt suggestius des del punt de vista històric i jurídic. Molt d'agrair, per tractar-se d'una rara avis és l'aclariment de la terminologia jurídica municipal (pàgs. 294-295). Molt interessant per les seves implicacions contemporànies és la història del municipi de la Parròquia de Ripoll (pàgs. 311-316), del qual Cutrina en deu ser un gran coneixedor per haver-ne estat el darrer alcalde.

Per acabar volem donar unes notes sobre l'estil de Cutrina. Escriu d'una manera vehement i apassionada, amb adjectius d'encuny clarament romàntic, quan la llunyania dels fets narrats l'obliguen a usar de les fonts historiogràfiques que ja hem denostat al llarg d'aquesta ressenya. En canvi, tot això es